

Inž. Zvonko Ostojić,
Institut za zaštitu bilja, Zagreb

REZULTATI SUZBIJANJA KOROVA U KUKURUZU U RAZDOBLJU 1972 — 1974.

Po površinama koje zauzima, a i po ekonomskoj važnosti, kukuruz je u Jugoslaviji vodeća ratarska kultura. U nizu agrotehničkih mjera koje se provode u modernoj proizvodnji kukuruza, suzbijanje korova u kukuruzu koristi čitav niz različitih herbicida. Prema kemijskim skupinama iz kojih potječu sve ih možemo svrstati ovako:

Triazini (atrazin, simazin, ametryn, prometryn i cyanazin), fenil-derivati uree (linuron i chlorbromuron), acetanilidi (alachlor i propachlor), carbamati (butilat i EPTC), derivati klor — fenoksi kiselina (2,4-D i MCPA), te aminotriazol.

Od prve primjene herbicida iz skupine triazina u našoj zemlji proteklo je više od 15 godina, a preparati na osnovi atrazina, ametryna i prometryna još uvek zauzimaju vodeće mjesto. Iako su najčešće formulirani u obliku prašiva za suspenziju, posljednjih godina sve češće se koriste i u obliku koncentrirane suspenzije (KS) kao i u mikrogranuliranoj formi (MG). Preparati linuron i chlorbromuron, zbog cijene, a i biološke vrijednosti, ne mogu se mjeriti s herbicidima iz prethodne skupine, te i nisu našli šиру primjenu u praksi. Acetanilidi se zbog veoma dobrog djelovanja na jednogodišnje trave sve više koriste posljednjih godina (naročito kombinirano s triazinima), dok se derivati klor-fenoksi kiselina koriste uglavnom na površinama zakorovljenim višegodišnjim dikotiledonim korovima.

U našem radu prikazat ćemo trogodišnje rezultate poljskih pokusa koje smo postigli primjenom različitih formulacija triazinskih herbicida. Iznijet ćemo i rezultate koje postižemo primjenom preparata iz grupe fenil-derivata uree i acetanilida, a na kraju osvrnut ćemo se i na nove perspektivne herbicide iz ove posljednje skupine.

MATERIJAL I METODA RADA

U razdoblju 1972—1974. na pet lokacija postavili smo po blok-metodi devet pokusa. Pokusima su bili obuhvaćeni gotovo svi herbicidi i formulacije koje se danas nalaze na našem tržištu. Pokusne parcele bile su veličine 25 m², a svaka dozacija ispitivana je u četiri ponavljanja. Tretiranje je izvršeno lednom tlačnom »Pakabak« ili »CP—3« prskalicom za preparate WP, EC i SK formulacije uz pomoć 600 l vode po hektaru. Mikrogranulirani preparati aplikirani su posebno konstruiranim uređajem za svrhu postavljanja mikro-poku-

sa ovom formulacijom. Očitavanje rezultata vršeno je u razdoblju 6—8 tjedana nakon tretiranja, a na način da smo utvrdili broj i vrstu korova na tretiranim i netretiranim parcelama, na osnovu čega je izračunat koeficijent efikasnosti. Istovremeno smo po EWRC — skali izvršili subjektivno ocjenjivanje herbicidnog i fitotoksičnog djelovanja svake od ispitivanih dozacija. U tabelama koje prikazujemo, za pojedine preparate dati su sumarno rezultati više pokusa sa različitim lokacijama, dok su za neke prikazani samo jednogodišnji rezultati.

REZULTATI

U priloženim tabelama 3, 4 i 5 prikazani su odvojeno rezultati za WP, KS i MG formulacije. Herbicidi i kombinacije namijenjene za suzbijanje sjemenskih trava prikazani su u tabeli 6, dok u tabeli 7 iznosimo rezultate ispitivanja novijih perspektivnih acetanilida.

U tabeli 1 prikazujemo zastupljenost širokolisnih i uskolisnih korova na svim pokusnim parcelama.

Tabela 1 Broj korova po 1 m² na pokusnim lokacijama

Lokacija	Godina	širokolisnih	uskolisnih	ukupno
1. Velika Gorica	1972.	137	19	156
2. Kupinečki Kraljevec	1972.	17	297	314
3. Zagreb	1972.	376	805	1181
4. Hrvatski Leskovac	1973.	28	107	135
5. Velika Gorica	1973.	87	120	207
6. Zagreb	1973.	114	417	531
7. Botinec	1974.	42	12	54
8. Kupinečki Kraljevec	1974.	9	478	487
9. Velika Gorica	1974.	193	14	207

PRAŠIVA ZA SUSPENZIJU (WP)

Ispitivali smo devet različitih preparata. Svi ispitivani preparati potječu iz skupine triazina. Rezultati koje postižemo ovim herbicidima dobro su nam poznati. Djelovanje na sjemenske širokolisne korove u srednjim dozama redovito im je veće od 80 %. No, ni s maksimalno dozvoljenim količinama ne daju ni približno dobre rezultate kad su parcele jače zakorovljene sjemenskim travama. Višegodišnje širokolisne i uskolisne korove, u dozama koje se koriste u kukuruzu, ne suzbijaju. Znatnije razlike između pojedinih ispitivanih herbicida u ovoj formulaciji nije bilo. Bladex nešto slabije djeluje na vrste *Echinochloa crus-galli* i *Amaranthus retroflexus*, a bolje na vrste roda *Setaria*. Rezidualno djelovanje mu je također nešto kraće od ostalih.

KONCENTRIRANA SUSPENZIJA (KS)

Iz ove skupine ispitivali smo sedam različitih formulacija na bazi atrazina, ametryna, prometryna i aminotriazola. Glavna prednost ove formulacije u odnosu na predhodnu sastoji se u činjenici da sredstvo kod doziranja nije potrebno vagati. Još veću prednost daje im znatno bolja i stabilnija suspenzija. Naime, stabilnost suspenzije ovih preparata, zbog finijih čestica, nakon pola sata redovito je veća od 70%, a nerijetko je i preko 90%. Koeficijent efikasnosti primjenom ovih formulacija nešto je viši od WP formulacija. Osim već spomenute stabilnosti suspenzije, vjerojatno i finije čestice doprinose boljoj distribuciji herbicida po površini tla, te to doprinosi efikasnosti ovih formulacija. Postignute razlike u djelovanju su doduše male, no redovito se ponavljaju.

MIKROGRANULATI MG

Primjena herbicida u ovoj formulaciji u našoj zemlji otpočela je tijekom 1970. god., a već danas raspolaćemo s desetak službeno registriranih preparata. Glavni razlog što ih je praksa i pored nešto slabijeg biološkog djelovanja od WP i naročito od KS formulacija prihvatile, jeste ekonomičnost. Naime kod aplikacije ovih formulacija otpada potreba vaganja (dozu određujemo posebnim regulatorom na specijalno konstruiranim uređajima za aplikaciju MG preparata), za primjenu nije potrebna voda, a i učinak je znatno veći. Osim spomenutih prednosti ovu formulaciju prate i određeni nedostatci. Kao glavni nedostatak svakako su neujednačena veličina granula. Koliko pojedini preparati odudaraju po granulometrijskoj analizi vidi se iz tabele.

Mikrogranulometrijska analiza MG formulacija

Preparat	veličina čestica u mm, količina u %			
	0,10	0,10 — 0,15	0,15 — 0,20	0,20
Atromet MG—25	26,3	30,6	34,6	8,5
»Radonja« Sisak				
Gesaprim (R) 25				
mikrogranulat	9,7	26,9	33,5	29,9
Ciba—Geigy, Basel				
Gesaprim (R) forte	0,1	0,1 — 0,2	0,2 — 0,5	0,50
25 mikrogranulat	—	39	60	1
Ciba—Geigy				
Gesaprim (R) multi				
25 mikrogranulat	—	12	74	14
Ciba—Geigy				
Gesaprim MG 25				
»Pinus« Rače	0,6	13,2	80,7	5,5

Osim veličine i trošivost im je često veoma različita. Kad govorimo o veličini čestica mikrogranuliranih preparata, veoma je teško decidirano reći koja veličina granula bi bila najpovoljnija. Sigurno je da prisustvo u većem postotku onih ispod 0,05 i onih preko 0,25 mm nije poželjna. Prvih zbog drifta, a drugih zbog lošije distribucije. Pitanje uređaja za primjenu ovih preparata, također nije potpuno riješeno. Danas na tržištu postoje nekoliko rješenja. U našoj zemlji najčešće se koristi »Platzov« rasipač. Glavne zamjerke, a što je opet u vezi sa veličinom granula, odnose se na distribuciju i drift.

Također se postavlja pitanje duže perzistentnosti ovako formuliranih preparata. U našim istraživanjima koje smo proveli tijekom 1970. i 1971. u sjeverozapadnom području Hrvatske, razliku u količini ostataka 4. mj. nakon primjene između ispitivanih WP, KS i MG formulacija nismo zamjenili. Ista istraživanja proveli smo u aridnjim područjima tijekom 1973. god. Ove rezultate prikazujemo u naredne dvije tabele.

Ostaci nakon 18 tjedana

MOŠORIN 1973.

Trgovački naziv i formulacija	% a. t.	17-atrazina 8-2,4-D	Nađeno do 10 cm		Nađeno od 10-20 cm		Ukupno	
			Inicij. Dozaci- ja p.p.m	ppm	% od inic. doze	ppm	% od inic. doze	% od inic. doze
Radazin combi MG-25 MG	8 2,4-D		1,65	0,295	17,9	0,210	12,7	0,505 30,6
Atromet MG-25 MG	17-atrazina 8-ametrina		1,65	0,440	26,7	0,365	22,1	0,805 48,8
Inakor MG-25 MG	17-atrazin 8-prometrin		1,65	0,300	18,2	0,29	17,6	0,59 35,8
Inakor T T	34-atrazin 16-prometrin		1,5	0,295	19,6	0,215	14,3	0,510 33,9
Atromet T T	34-atrazin 16-ametrin		1,5	0,365	24,3	0,100	6,65	0,465 30,65

Iz priloženih tabela vidi se da su količine nađene 17, odnosno 18 tjedana nakon aplikacije bile relativno velike, te da je jedino u Mošorinu preparat Atromet MG-25 bio perzistentniji. Valja također napomenuti da su pokusi pro-

Ostaci nakon 17 tjedana

OSIJEK 1973.

Trgovački naziv i formulacija	% a. t.	Inicij. Dozaci- ja p.p.m	Nađeno do 10 cm		Nađeno od 10-20 cm		Ukupno	
			ppm	% od inic. doze	ppm	% od inic. doze	ppm	% od inic. doze
Atromet MG-25	17-atrazina 8-ametrina	1,25	0,19	15,2	0,08	6,4	0,27	21,6
Atromet MG-25	"	2	0,375	18,7	0,23	11,5	0,605	30,1
Atromet T	34-atrazina 16-prometrina	1	0,16	16	0,105	10,5	0,265	26,5
Atromet T	"	2	0,37	18,5	0,27	13,5	0,64	32
Inakor T	34-atrazina 16-prometrina	1	0,17	17	0,104	10,4	0,274	27,4
Inakor T	"	2	0,33	16,5	0,26	13	59	29,5

vedeni u ekstremno sušnoj godini, te da bi uz veću količinu oborina i ostaci bili manji.

U tabeli 6 prikazani su rezultati koje postižemo herbicidima čija primjena se preporučuje na parcelama jače zakorovljenim travama. Nešto manja efikasnost na navedene korove od one koju postižemo u praksi, vjerovatno je uslijedila jer smo za pokus odabrali parcele veoma jako zakorovljene ovim vrstama.

U tabeli 7 prikazani su jednogodišnji rezultati postignuti primjenom novih acetanilida u kombinaciji s atrazinom. Iz priložene tabele vidi se da oba ispitivana sredstva ne zaostaju po rezultatima za standardnom kombinacijom Lasso+gesaprim. Raspored oborina na ovoj lokaciji bio je veoma povoljan, što je i rezultiralo visokom efikasnošću ispitivanih preparata.

ZAKLJUČAK

Na osnovu trogodišnjih ispitivanja različitih herbicida u različitim formulacijama može se zaključiti slijedeće:

- Standardnom WP formulacijom postižu se neznatno slabiji rezultati od novijih KS formulacija.

Tabela 3 Broj korova i efikasnost herbicida WP formulacije

Trgovački naziv i proizvođač	Aktivna tvar i formulacija	Doza 1 ili kg/ha	Broj korova po 1 m ²	% suzbijenih korova ukupno	zakoriljenosti	Ocene na fitotoksičnosti 1—9
ATRAZIN 50 »Pliva«	atrazin 50 WP	2,5 kg 3 kg 4 kg	14 12 17	47 86 45,5	61 98 77,9	70,3 28,2 81,3
AGELON 1798 »Ciba-Geigy«	atrazin + prometrin 50 WP	3 kg	7	54	61 90,9	69,8
BLADAZIN »Radonja«	atrazin + cyanazin 50 WP	5 kg 5 kg	15 6	64,5 36 42	79,5 120 143	59,2
BLADEX 50 WP »Shell«	cyanazin 50 WP	1,5 kg 2 kg	23 25	120 95	70,1 67,5	0 17,2
GESAPRIM 50 WP	atrazin 50 WP	3 kg 4 kg	27 5	22,9 140	256 145	87,4 96,8
PROMAT 50 »Pliva«	atrazin + prometrin 50 WP	2,5 kg	7	75	82 90,9	24,9
DU PONT LINURON »Du Pont«	linuron 50 WP	3 kg 3 kg 3,5 kg	8 25 19	60 144 65	68 269 84	89,6 80 75,2
RADAZIN »Radonja«	atrazin 50 WP	4 kg	22	63,5	85,5	86,2
SIMAZIN 50 »Pliva«	simazin 50 WP	3 kg 5 kg	13 14,5	62 19,5	75 34	83,1 81,8
						60,8 86,9
						68 85,5
						5 4
						1 1

Tabela 4 Broj korova po 1 m² i efikasnost KS formulacija

Trgovački naziv i formulacija i proizvođač	Aktivna tvar	Doza 1 ili kg po ha	Broj korova po 1 m ²	% suzbijenih korova široko uskoli- smi	Ocj. zako- rovljeno- nosti 1—9	Ocj. fi- totoks. 1—9
Gesaprim forte 500 tekući Ciba — Geigy	atrazin + ametryn 50 KS	2,5 1 3 1 3,5 1	5 6 102 55	145 94 108 58	43,1 60 68,8 79,7	58,2 68,8 4—5 83,5
Gesaprim multi 500 tekući Ciba — Geigy	atrazin + prometryn 50 KS	2,5 1 3 1	17 7	90 51	73,2 93,1	60,9 79,3
Atromet — T »Radonja«, Sisak	atrazin + ametrin 50 KS	2 1 1 2	3 203	106 60	43,4 96,1	4—5 10,5
Inakor — T »Radonja«	atrazin + prometrin 4 1	2 1 18	20 16	44,5 34	74,1 76,7	44,8 88,1
Gesaprim 500 Ciba — Geigy	atrazin 50 KS	2 1 4 1	14,5 13	47 23,5	81,2 83,1	81,1 85,5
Atromet FP—40 »Zorka«	atrazin + ametrin + amitral 40 KS	3 1 2 3,5 1	21 146 2	180 148	90,2 99	62,2 53,7
Atrazin FP—40 »Zorka«	atrazin 40 KS	3 1 3,5 1	4 1	195 178	98,1 99,5	62,5 43,8

Tabela 5 Broj korova po 1 m² i efikasnost MG formulacija

Trgovački naziv i formulacija i proizvođač	Aktivna tvar ili kg na ha	Doza 1 široko- lismih	Broj korova po 1 m ² ukupno lismih	% suzbijenih korova široko lismih	Ocj. fi- totok- sič. 1—9	Ocj. zako- rovje- nosti 1—9
Atromet MG-25 »Radonja« Sisak	atrazin + ametrin 25 MG 8 kg	5 kg 11	101 87	112 98	56 56	58,9 64,5
Gesaprim 25 mikrogranulat Ciba — Geigy	atrazin 25 MG	6 kg	6	63	69	74,3
Gesaprim forte 25 mikrogranula Ciba — Geigy	atrazin + ametrin 25 MG 6 kg	5	74	79	80	69,8
Gesaprim multi 25 mikrogranula Ciba — Geigy	atrazin + prometrin	6 kg	8	74	82	68
					69,8	69,8
					4	4
					1	1

Tabela 6 Broj korova i efikasnost herbicida namjenjenih za suzbijanje korova trava

Trgovački naziv i proizvođač	Aktivna tvar i formulacija	Doza 1 ili kg/ha	Broj korova po 1 m ²	% suzbijenih korova		Ocj. zakoravljenosti 1-9	Ocj. fi-tonks. 1-9
				široko-lisni	usko-lisni		
SUTAN 6 E »Stauffer«	butilate 5 l 72 EC	5 l 6 l	145 144,5	125,5 108	270,5 252,5	54,6 54,6	67,5 70,5
SUTAN+GEA PRIM 50 »Stauffer«	butilate + atrazin 3 1+2,5 kg 72 EC+50 WP	3 1+2,5 kg	54	126	180	85,7	84,4
LASSO+GE-SAPRIM 50	alachlor + atrazin 4 1+2 kg 48 EC+50 WP	4 1+2 kg	68	98	166	82	91,6
OLEO GESA-GESA-PRIM 200 »Ciba-Geigy«	atrazin 5 l 20 EC	5 l 8 l	15,1 9,2	58,6 41,8	73,7 51	45,8 80	61,2 73,1
RAMROD »Monsanto«	propachlor 7 65 WP	7 8	19,5 16,5	37 31,5	56,5 48,0	74,8 78,5	76,7 80,1
RAMROD PRIM 50 »Monsanto« »Ciba-Geigy«	propachlor 4+2 + atrazin 5+2 65 WP+50 WP	4+2 5+2	9 8,5	30,5 24,5	39,5 33	88,3 89	80,7 84,5
ATRAZIN+RAMROD + »Pliva« »Monsanto«	atrazin + propachlor 50WP + 50WP	2,5+5	7	90	97	96,7	71,7
						81,8	4
							1

Tabela 7 Broj korova po 1 m² i efikasnost novih perspektivnih acetanilida

Trgovački naziv i proizvođač	Aktivna tvar i formulacija	Doza 1 ili kg na ha	Broj korova po 1m ² široko- usko- lišni kup- sni no	% suzbijenih korova široko uskoli lišni smi	Ocj. zakorijenosti 1-9	Ocj. fi-rovljeno- sti 1-9	Ocj. fi-rovljeno- sti 1-9
A — 4991 Ciba — Geigy	CGA 24705 30% + atrazin 20% 50 WP	5 kg 6 kg	— — 2 2	100 100	100 99,6	100 99,6	1-2 1-2
A — 5013 Ciba — Geigy	CGA 24705 33% + atrazin 17% 50 WP	5 kg 6 kg	— — — —	100 100	100 100	100 100	1 1
A — 4893 + Gesaprim 50 WP Ciba — Geigy	CGA 24704 30 EC	3,51+2 kg 5 1+2 kg	— — 3 3	100 100	99,3 89,5	99,4 89,7	1-2 2
Gesaprim 50 WP Ciba — Geigy	atrazin 50 WP	4 kg	— 49 49	100	89,5	89,7	2 1
Lasso + Gesaprim »Monsanto« Ciba — Geigy	alachlor 48 EC + atrazin 50 WP	4+2	2 3 5	77,8	99,3	99	1-2 1

- Preparati na osnovi triazina u obliku koncentrirane suspenzije svakako su zbog svojih fizikalnih svojstava u prednosti pred WP formulacijom.
- Mikrogranuliranim preparatima postižemo nešto slabije rezultate od WP i KS formulacija, no zbog prednosti kod aplikacije i ekonomičnosti često puta se izjednačavaju ili postavljaju pred navedene formulacije.
- Kombinacije triazina s acetanilidima i karbamatima svakako su u prednosti pred ostalim herbicidima na parcelama jako zakorovljenim sjemenskim travama.

THE RESULTS OF WEED CONTROL IN MAIZE IN PERIOD 1972—1974

by

Zvonko Ostojić
Institut for Plant Protection, Zagreb

S u m m a r y

In replicated trials carried out from 1972 to 1974, different triazine herbicides for weed control in maize were applied in various formulations. Nine formulated product in wettable powder (WP), 8 in concentrated aqueous suspension (KS) and 4 in microgranular formulation are discussed. The results of testing alachlor, propachlor, butliate, atrazin + alachlor, atrazin + propachlor and atrazin + butliate, are discussed too. The advantages and disadvantages of each formulations are described in the paper.

LITERATURA

- Gerber, G. R; Moller, G. and Ebner, L. (1974)
CA-24705, a new grasskiller herbicide Proceedings 12 th British Weed Cont. Conf.
- Regan, A; Ostojić, Z; Krempler, F. (1972)
Komparativna ispitivanja nekih triazinskih preparata u mikrogranuliranoj, WP i T formi u kukuruzu.
10. Jugoslav savjet. o borbi protiv korova str. 291—298, Novi Sad.